udruženje Roditelji

# Izvještaj o radu za 2020. godinu

Narativni izvještaj Udruženja Roditelji

Za udruženje Roditelji 2020. godina bila najteža od nastajanja, dijelom zbog pandemije koronavirusa sa kojom se suočila cijela zemlja ali i drugih problema koji su se u međuvremenu pojavili. Udruženje nije uspjelo da dobije ni jedan projekat na konkursima na koje se prijavljivalo, dio aktivnosti je morao da bude ukinut, a dio prilagođen novonastaloj situaciji što je podrazumijevalo manji broj korisnika. Uz to, problemi sa kojima su se suočavali crnogorski roditelji je bio prevelik da bi se na sve njih moglo uticati jer se ni donosioci odluka nijesu najbolje snašli u svemu ili nijesu na vrijeme željeli da reaguju. Tako da je dio zalaganja za promjenama ostao neispunjen ili nije ispunjen dovoljno brzo.

Najvećim uspjehom smatramo to što se izdejstvovala podrška poslanika i političara za obezbjeđivanje besplatnih udžbenika za osnovnoškolce, za koje se Udruženje zalaže od osnivanja. Iako je u avgustu odbijen više puta ponavljan predlog, u oktobru smo dobili obećanje da će od naredne školske godine to pravo postojati u Crnoj Gori.

Udruženje je sprovelo i završilo nekoliko projekata, koji su započeti u toku 2019. i 2018. godine – ukupno četiri. S druge strane, nikada kao 2020. godine nijesmo imali toliko značajnu finansijsku podršku privrednika kada je riječ o socijalnim servisima, koje su odlučili da podrže i direktno pomognu našim korisnicima – socijalno ugroženim porodicama i njihovoj djeci.

Ukupan prihod Udruženja je iznosio oko 90 hiljada eura, najvećim dijelom obezbijeđenim kroz projekte za Udruženje i partnere, koji su odobreni 2019. godine, a završili su se 2020. Među njima su projekat Koalicija za borbu protiv vršnjačkog nasilja koju je podržala EU, Aktivna roditeljska zajednica koji je podržao USAID, Razvoj modela za prevenciju vršnjačkog nasilja u zajednici – Ambasada SAD i Programi podrške roditeljstvu u zajednici – RELOAD.

Dobili smo i podršku UNICEF-a, Norveške Ambasade i Grupe 484 za aktivnosti za jednoroditeljske porodice u iznosu od oko 10 hiljada eura, koje su realizovane i 2019. i 2020.

U toku 2020. godini nas je putem Roditeljske SOS linije kontaktiralo 1.613 roditelja. **Ukupan broj djece obuhvaćen programima podrške u obrazovanju i socijalizaciji prošle godine je iznosio 98, a sa njima je radilo 79 volontera**. U toku humanitarne akcije **Podijelimo jer zajedno možemo više** školski pribor dobilo je **429 djece**, odnosno **188** porodica.

Bilans-stanja-i-uspjeha-2020Download
*SERVISI*

Igračkoteke i Razvojni centri u Podgorici i Nikšiću u toku prošle godine i pored tromjesečne pauze u radu zbog koronavirusa, uspjele su da obezbijede besplatne servise i usluge djeci, ali i pruže kontinuiranu podršku socijalno ugroženim porodicama.

**Socijalni servis Učionica Družionica** je i u periodu pandemije nastavio da funkcioniše u prilagođenim uslovima. Rad je prvo organizovan online putem, obezbjeđene su im donacije hrane i tehnička podrška za praćenje nastave. Kada su mjere popuštene, organizovan je grupni rad pa su zajedno vježbali školsko gradivo, sticali razne vještine u toku kreativno edukativnih radionica i družili se.

Detaljnije o aktivnostima igračkoteka i razvojnih centara, kao i Grupe za podršku socijalno ugroženim porodicama, pročitajte na ovom linku.

**Tim za podršku i pomoć jednoroditeljskim porodicama**

Tim za podršku i pomoć jednoroditeljskim porodicama nastavio je kontinuirano pružanje podrške jednoroditeljima. U toku 2020. godine savjete i podršku su pružili za 66 roditelja iz nekoliko gradova Crne Gore.

Epidemiloška situacija je i ovu Grupu usmjerila na drugačiji vid organizacije rada. U okviru Inicijative, koju su podržali UNICEF, Grupa 484 i Ambasada Kraljevine Norveške u Beogradu organizovano je sedam online predavanja, u okviru kojih su o problemima sa kojima se suočavaju jednoroditelji govorili advokatica, socijalna radnica i psiholog. Na taj način su roditelji mogli da čuju savjete ili pitaju sve što žele, a da nijesu bili iz Podgorice, gdje se Grupa sastaje redovno. Ukupno su održale 12 online predavanja.

**Grupa za podršku dojenju**

Vršnjačke savjetnice za dojenje su u toku godine organizovale 3 online radionice za buduće majke i očeve u toku kojih su im govorile o dojenju i odgovarale na njihova pitanja, a ključni cilj je priprema za uspješno uspostavljanje dojenja. Putem posebne telefonske linije i na društvenim mrežama kontaktiralo ih je 373 majki koje su zatražile pomoć. Ovaj servis Udruženja ipak, i dalje funkcioniše bez finansija, i isključivo na volonterskoj bazi savjetnica.

**Program Roditeljstvo za cjeloživotno zdravlje**

U 2020. godini organizovan je i šesti ciklus programa Roditeljstvo za cjeloživotno zdravlje. Dvije grupe od ukupno 23 roditelja (4 tate i 19 mama) u okviru ovog ciklusa uspješno su završile tromjesečni program.

Ovaj ciklus Programa, Udruženje je sprovelo u okviru projekta „Programi podrške roditeljstvu u zajednici“, a uz podršku Regionalnog programa lokalne demokratije na Zapadnom Balkanu – ReLOaD, finansira Evropska unija (EU), a sprovodi Program Ujedinjenih nacija za razvoj (UNDP). U Crnoj Gori, ReLOaD program sprovodi se u partnerstvu sa opštinama Podgorica, Tivat, Kotor, Nikšić i Pljevlja.

Prva grupa je sa dvanaestonedjeljnim programom počela krajem januara u OŠ „Savo Pejanović“, dok je druga krenula sa programom sredinom februara u OŠ “Oktoih” u Podgorici.

Obije grupe su nakon uvedenih zaštitnih mjera zbog pandemije koronavirusa, uz veliki entuzijazam učesnika i organizatora, nastavili da rade putem online platforme. Roditeljima je veoma značila mogućnost nastavka programa u ovim otežavajućim okolnostima i to što nije prekunut tromjesečni rad na unaprjđeivanju njihovog odnosa sa djecom.

Program Roditeljstvo za cjeloživotno zdravlje je osmišljen tako da tokom tri mjeseca roditelji usvajaju brojne vještine i znanja povezana sa roditeljstvom, kako bi riješili konkretan problem u odnosu sa djetetom zbog kog su došli, poboljšali kvalitet svog odnosa sa djecom, uspostavili pravila i granice na adekvatan način i slično.

Program je bio usmjeren na usvajanje pozitivnih principa roditeljstva, kroz usvajanje konkretnih vještina koje se tiču provođenja kvalitetnog vremena sa djecom, preusmjeravanja negativnog ponašanja na druga poželjna ponašanja, davanje konkretnih i realnih instrukcija, uvođenje kućnih pravila, posljedica za nepoštovanje kućnih pravila i sl.

Prva grupa: https://www.roditelji.me/blog/2020/04/16/jos-jedna-grupa-zavrsila-program-roditeljstva-posljednji-mjesec-radili-online/

Druga grupa: https://www.roditelji.me/blog/2020/05/07/program-roditeljstva-zavrsila-i-druga-grupa-korona-i-rad-preko-zoom-a-obiljezili-rad/

*ZAGOVARANJE I INICIJATIVE*

**Organizacija nastave u školama i pravo na plaćeno odsustvo**

Najviše pažnje i vremena posvećeno je orgaizaciji nastave nakon zatvaranja škola i uvođenja lokdauna, kao i ostvarivanja prava na plaćeno odustvo roditelja djece do 11. godina starosti. Više se puta nije reagovalo na vrijeme, i obezbijedilo plaćeno odustvo, a na jesen se uveliko kasnilo sa omogućavanjem tog prava. Osim toga, roditelji su ukazivali na niz problema u savladavanju školskog gradiva zbog učenja na daljinu, posebno u toku školske 2020/21. godine. Ta školska godina je počela sa mjesec dana zakašnjenja, iako se od Ministarstva prosvjete više puta tražilo u toku ljeta da otpočne sa pripremama na vrijeme.

Sa UNICEF-om, Prosvjetnom zajednicom, Sindikatom prosvjete, Unijom direktora i Pedagoškim centrom apelovali smo na Ministarsto da omogući da se nova školska godina organizuje tako da svakoj škola može sama da donese odluku o najboljim načinima da organizuje kvalitetno i inkluzivno obrazovanje, a ne da se primjenjuju jedan model na sve, bez obzira na prostorne kapacitete, epidemilošku situaciju i slično.

Udruženje Roditelji se nadležnima obraćalo više desetina puta tražeći da se hitno riješe ključni problemi roditelja u našoj zemlji. Tražili je da se omogući da roditelji čija djeca prate online nastavu u opštinama u kojima važe posebne mjere uvedene zbog korone, imaju pravo na plaćeno odsustvo. Takođe, zahtijevali smo da se to pravo omogući i za roditelje djece sa

smetnjama u razvoju, bez obzira na uzrast. Sugerisali smo im da je veoma važno da u školama koje budu održavale nastavu u učionicama, bude obezbijeđen produženi boravak, u trajanju do 16 časova, kako bi roditelji mogli da rade i obavljaju svoje poslovne obaveze. Predložili smo da se obezbijedi dodatna radna snaga odnosno da se zaposle prosvjetni radnici koji bi mogli da budu podrška ovom cilju. Kao veoma važno, tražili smo i da se hitno definiše spisak porodica koje ne mogu da obezbijede internet i uređaje za praćenje nastave kod kuće i da im se omogući takav vid podrške.

**Besplatni udžbenici**

Nastavili smo sa zalagnjima da se obezbijede besplatni udžbenici, i novi apel i u 2020. godini uputili smo nadležnima početkom avgusta ali nije prihvaćen. Zato smo odmah nakon što je formirana nova vlast, nakon septembarskih izbora, od predsjednika Skupštine, **Aleksom Bečićem** zatražili isto. Tom prilikom, bilo je riječi o nekoliko važnih tema, posebno onih koje se odnose na obrazovanje, ali i besplatnim udžebnicima. Obradovala nas je podrška inicijativi da se u Crnoj Gori ubuduće obezbijede besplatni udžbenici za sve osnovce, na čemu ćemo zajedno raditi i u narednom periodu.

*I ja želim užinu*

Nastavljeno je sa realizacijom inisijative “I ja želim užinu”, koju smo pokrenuli sa Školom za srednje i više stručno obrazovanje “Sergije Stanić”. U drugom polugodištu školske 2019/2020. godine, 621 osnovac iz socijalno ugroženih porodica dobio je mjesečno besplatnu užinu ali je u martu, zbog korone i zatvaranja škola, ova inicijatova privremeno prekinuta.

**Upostavljanje saradnje sa Ministarstvom prosvjete, nauke, kulture i sporta**

Nakon izbora u Crnoj Goru, krajem oktobra, krajem novembra je izabrano novo rukovodstvo Ministarstva prosvjete, nauke, kulture i sporta. Predstavnici Udruženja pozvani su da se sastanu i porazgovaraju o organizaciji nastave i školskoj godini. Sastanak je organizovan 8.decembra, kada je najavljeno formiranje Radne grupe koja se bavi organizacijom nastave do kraja školske godine. U Radnoj grupi su i predstavnici Ministarstva prosvjete, Zavoda za školstvo, Sindikata prosvjete, Centra za stručno osposobljavanje, Ispitnog centra i dva direktora škola.

**Naknade za bebe**

Tokom decembra smo ponovili Opštini Nikšić predlog da se u budžet za narednu godinu uvrsti naknada/poklon za novorođene bebe rođene na području tog grada. Svake godine smo upućivali isti zahtjev, ali bezuspješno. Nikšić je bio jedina od rijetkih opština koja nije imala nikakvu vrstu podrške za novorođene bebe, dok je većina prethodnih godina prihvatala sugestiju da uvrsti ovakav vid podrške porodicama. Samo nekoliko dana kasnije, stigle su lijepe vijesti iz Nikšića i Andrijevice, koji su u opštinskim budžetima za 2021. uvrstili pravo na naknadu na osnovu rođenja beba. Jedina opština koja nema taj vid naknade je Rožaje, kojima smo se takođe obratili zahtjevom.

**Stomatološka zaštita djece u Danilovgradu**

Nekoliko roditelja iz Danilovgrada nam se žalio da nemaju za djecu preveliki izbor kada su stomatološke ordinacije u pitanju, tj. one koje imaju ugovore sa Fondom zdravstva za pružanje usluga, i pitali su da nešto uradimo kako bi im se omogućilo da stomatologe biraju u Podgorici, jer im to nije dozvljeno. U dogovoru sa Fondom zdravstva, omogućeno je da roditelji djece, ne samo iz Danilovgrada nego i iz ostalih opština koje imaju manje od pet ordinacija koje su potpisale ugovor sa Fondom, dostave predstavnicima ove institucije zahtjev mailom (adresa je kabinet@rfzcg.co.me) sa matičnim brojem djeteta, i dobiju mogućnost da koriste usluge i ordinacija iz obližnjih gradova u kojima postoji razvnovrsnija ponuda. To su Šavnik, Žabljak, Andrijevica, Plav, Gusinje, Mojkovac, Tuzi.

**Sprječavanje ukidanja starosne penzije za roditelje djece sa smetnjama**

Nakon što smo saznali da je planirano da se ukine ova vrsta podrške roditeljima djece sa teškim invaliditetima kroz izmjene Zakona o PIO, pisali smo nezavisnom poslaniku Neđeljku Rudoviću da amandmanski djeluje i pokuša da vrati član koji omogućava starosnu penziju. Nakon toga smo se obratili i svim poslaničkim klubovima sa istim zahtjevom i rukovodstvu parlamenta.

Crnogorska Vlada je zatim povukla predlog da roditelji djece sa teškim smetnjama u razvoju nemaju pravo na starosnu penziju pa je to socijalno davanje ostalo u izmjenama i dopunama ovog propisa koji je Skupština sinoć usvojila.

**UZV kukova beba u Nikšiću**

Roditelji iz Nikšića su se žalili da ne mogu da odvedu bebe na UZV kukova jer se u bolnici to više ne radi zbog korone, a ni u Domu zdravlja nema te usluge. Kako su tvrdili, upućeni su na privatne ordinacije, što za njih nije bilo prihvatljivo jer nemaju finansijske mogućnosti da plaćaju uslugu, koja je obezbijedena u sistemu javnog zdravstva. Udruženje je zatim tražilo od Bolnice ali i Doma zdravlja Nikšić odgovore zašto na primarnom nivou zdravstvene zaštite ta usluga ne postoji jer je uvedena prije nekoliko godina, upravo nakon zahtjeva roditelja. Kontaktirali smo i Fond zdravstva iz kojeg nam je rečeno da se pacijenti ne smiju upućivati u privatne ustanove, već da je obaveza i bolnice i doma zdravlja da roditeljima daju uput za pregled u najbližu ustanovu u sistemu javnog zdravstva, u ovom slučaju Dom zdravlja Danilovgrad. Fond zdravstva im zatim refundira putne troškove.

*ONLINE EDUKACIJA*

Zbog epidemiološke situacije i zatvorenosti porodica, trudili smo da organizujemo veći broj webinara, online savjetovanja i radionica, kako bi djeca i roditelji imali mogućnost da ih isprate iz svojim domova, provodeći vrijeme na kvalitetan način. **Ukupno je urađeno čak 51 online predavanje, seminar i radionica za djecu i roditelje.**

Webinari su bili posvećeni vremenu sa djecom i kvalitetu tog vremena, kućnim pravilima i rutinama, izazovima roditeljstva i periodu kučćne izolacije. Govorili smo i o tome kako bronuti o

mentalnom zdravlju u toku korone, nepoželjnom ponašanju djece i reakcijama roditelja, nasilju u medijima, medijskim sadržajima, podsticanje kritičkog razmišljanja.

Razvojni problemu u doba koronavirusa su bili jedna od tema radionica, kao i psihofizička priprema trudnica za porođaj, podsticanje emocionalnog i intelektalnog razvoja, zdravlje djece u periodu epidemije koronavirusa.

Roditeljski kutak je povećen i porođaju u doba korone, problemima u začeću, ali i temama poput prilagođavanju na novu školsku godinu u posebnim epidemiološkim uslovima, privrženosti bebama i povezivanju od prvog dana.

*VOLOTERI*

Obilježili smo 5. decembar – Međunarodni dan volontera, koji su u našem radu ključna karika u relizaciji mnogobrojnih servisa i aktivnosti, a koji su posebna podrška djeci i roditeljima i u vrijeme epidemije koronavirusa. I ovog puta nastavili smo praksu da biramo volontere godine, a uručili smo im i nagrade i zahvalnice.

Organizovali smo i dvije obuke o vještinama komunikacije, namijenjene volonterima koji su u toku godine u kontinuitetu pružali individualnu i grupnu podršku pri učenju djeci koja dolaze iz socijalno ugroženih porodica. Obuke su pohađali i volonteri koji su u vrijeme epidemije koronavirusa i programa #UčiDoma pružali podršku kroz servis Online Učionica Družionica djeci kojima je bio potreban ovakav vid podrške.

*IGRAJ SE DOMA*

Sa Ministarstvom zdravlja i Institutom za javno zdravlje i UNICEF-om pokrenuli smo izazov #IgrajSeDoma i pozvali roditelje da šalju kratke video-snimke raznih igara s djecom predškolskog uzrasta, do jednog minuta trajanja.

Brojni roditelji pridružili su se ovom izazovu i na društvenim mrežama objavljuju kratke video-snimke svojih igara s djecom koristeći #IgrajSeDoma i tagujući Udruženje Roditelji (Roditelji.Me) i UNICEF Crna Gora. Dio ovih snimaka možete pogledati na

*DOGAĐAJI*

Svi događaji koje inače organizujemo su otkazani zbog korone, osim Info dana Stiže nam beba, koji je prilagođen novonastalim okolnostima.

**Stiže nam beba**

Program šestog izdanja Info dana Stiže nam beba bio je realizovan na internetu, u formi prenosa uživo. Cjelodnevni online program pratili su budući i sadašnji roditelji sa teritorije cijele Crne Gore. Kao i tokom prethodnih pet izdanja, Info dan Stiže nam beba je okupio renomirane stručnjake iz oblasti zdravlja i porodične edukacije, kao i predstavnike kompanija koje na crnogorskom tržištu nude proizvode namijenjene trudnicama, bebama, ali i ostalim članovima porodice koji se pripremaju za dolazak novog člana.

Tokom programa predavanja i prezentacije su održali: dr Milovan Jovanović, načelnik ginekologije Doma zdravlja Pogorica, dr Angela Ćorić, ginekološkinja iz Kliničkog centra Crne Gore, dr Danojla Dakić, neonatološkinja sa Instituta za bolesti djece KCCG, Milica Dukić Marković, pedijatrijska sestra, Dragana Rašović, IAIM instruktorka, Dajana Zlatičanin, medicinska sestra iz Doma zdravlja Podgorica, dr Momčilo Vukčević, načelnik pedijatrije u Domu zdravlja Podgorica, dr Milena Adžić, fizijatrica sa Instituta za bolesti djece, KCCG i Nevena Vojinović, savjetnica za dojenje udruženja Roditelji.

Svi sadržaji su snimani, pa su trajno dostupni na portalu Roditelji.me i njegovim kanalima na YouTube-u i društvenim mrežama.

---

Udruženje Roditelji · Trg Nezavisnosti 13, 81000 Podgorica · udruzenje.roditelji@gmail.com · 020 511 983